

Siskkáldas dutkin doaibmat, muhtin čuolmmat

”Dál lean dutkame vuht”, nu mon dávjá muitalan iežan guovllu olbmuide go sii jerret maid hommán. Joatkkán iežan doavttirgrádaprošeavtta nu go barga iežan mastergrádas, ja dutkanfáddán lea ain sámegeiella, boazoealáhus ja árbevirolaš máhttu. Dán háve lean guorahallame eatnamiid, ja daid doahpágiid maiguin boazosámit ipmirdit ja oidnet eatnamiid, bohcco ja ealu dárbbuid ja dábiid jelgii.

Dán ovdanbuktimis mon lokten iežan dutkama metodii gullelaš áššiid, namalassii etihkka ja siskkáldas dutkama beliid. Ovdamearkka dihte ságastalan čuolmmaid mat guoskkahit iežan ovdamáhttui fáttás go jearan makkár beliid boazoealáhusas ja gielas sáhtán mon, dutkin, navdit ahte máhtán ieš dulkot ja makkár osiide dárbbahan boazosámiid dieđuid? Iežá bealli maid čilgen lea mo gulahallat diehtoaddiguin, sihke njálmmálaččat ja čálalaččat. Dán oktavuodas problematiseren earet iežá soahpamušaid dahkama, gos veardádalán dutkamuša ehtalaš rávvagiid ja sámi árbevirolaš vuogi soahpamušaid dahkat. Leago čálalaš soahpamuš buot áiggiid dat buoremus vuohki, ja lea go njálmmálaš soahpamuš doarvái nanus iežan diehtoaddiid suddjema váras? Viidáseappot, guovddáš bealli iežan dutkamis lea maiddái áigi ja dan geavaheapmi. Dás lean maid guovtti máilmmi gaskkas, go dutkanáigodat manná aht’ manná, muhto olbmuiguin ovttasbargat gáibida iežas áiggi. Got bissut dan gaskkas ahte prošekta ovdána, ja váruhit ahte ii doamat dan nu sakka ahte dan vuohki orro amas daidda olbmuide geaiguin ovttasbargan? Háliidan dán ságastallama loktet, danin go vásihan dávjá ahte ehtalaš rávvagat mat leat čállojuvvon eamiálbmotdutkan ja árbevirolaš máhtuin bargama váras, leat čállojuvvon ovdemusat olggobeale dutkiide (omd. Jonsson 2011). Ulbmil dáinna sáhkavuorui lea ságastallat daid hástalusaid maid mon lean vásihan go háliidan doaibmat eamiálbmotdutkan, dakkár ehtalaš vugiid mielde mat livčče maiddái oahppásat iežan servvodagas.

Gáldut

Jonsson, Åsa Nordin 2011: Ethical guidelines for the documentation of árbediehtu, Sami traditional knowledge. – *Working with traditional knowledge / edited by Jelena Porsanger, Gunvor Guttorm*: [97]-125.